

дослідницьких напрямів і шкіл, регіональних наукових осередків, факультетів і кафедр університетів.

Залучення інноваційних моделей біографістики, біографічних інформаційних ресурсів, сприяє розвитку біографіки та біобібліографії, а також слугує загальному розвитку всієї сфери соціогуманітарних наук.

Джерела та література

1. Демуз І.О. Біографічні дослідження: методологічні засади вивчення наукової термінології. *Історія науки і біографістика* : електрон. наук. фахове вид. 2020. № 1. С.1–14. Режим доступу: <https://inb.dnsgb.com.ua/2020-1/01.pdf>
2. Марінеско В. Ю. Літературна біографія як жанрова модель: особливості еволюції, атрибутивні та модусні ознаки. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»*. Сер.: Філологія. Літературознавство. 2012. Т. 193. Вип. 181. С. 59-63.
3. Харитоненко О. Жанрові грані біографічного дискурсу в сучасній періодиці. Жанрові пошуки. *Журналістика*. Вип. 16 (41). 2017. С. 150-171.

БІБЛІОТЕКА В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНІХ ТА НАУКОВИХ КОМУНІКАЦІЙ УНІВЕРСИТЕТУ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Ніколаєнко Н. М.

Державний біотехнологічний університет (м. Харків)

З приходом у третьому тисячолітті цифрових технологій суттєвим чином змінюється система традиційного бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів інформації ЗВО, які висувають нові вимоги до системи інформаційного сервісу в бібліотеках закладів вищої освіти, створення комфортного інформаційного середовища для всіх учасників освітнього процесу.

Сучасна наукова бібліотека ЗВО за допомогою інформаційного сервісу виконує важливу роль щодо інформаційно-ресурсного забезпечення потреб здобувачів освіти, викладачів, науковців, співробітників університету.

Для інформаційного забезпечення освітніх та наукових комунікацій в бібліотеках закладів вищої, а саме для підтримки викладання, навчання (в т.ч. дистанційного), дослідницької діяльності наукові бібліотеки віддають перевагу створенню цифрового освітнього простору для задоволення інформаційно-знаннєвих потреб користувачів, в т.ч. віддалених за допомогою мобільного бібліотечно-інформаційного сервісу.

У Науковій бібліотеці Державного біотехнологічного університету (далі НБ ДБТУ) система інформаційно-бібліотечного сервісу спрямована на забезпечення активного використання наявних інформаційних ресурсів

власної генерації, повнотекстових та бібліографічних баз даних (БД) – електронного каталогу, репозитарію, інформаційних ресурсів платформи «Веб-портфоліо науковців ДБТУ», а також зарубіжних баз даних – Scopus, ScienceDirect, Web of Science, електронних ресурсів у межах проєкту Research4life та розширення доступу до видань наукового і освітнього змісту за допомогою гіперпосилань на зовнішні ресурси (беклінки).

З метою постійної інформаційної підтримки навчального та наукового процесів університету, особливо в умовах воєнного стану, НБ у 2023 р. в тестовому режимі запровадила в свою роботу OPAC (Online public access catalog (Публічний каталог інтернет доступу) – модуль доступу до електронного каталогу бібліотеки з переходом на нову платформу OPAC ДБТУ (<http://opac.btu.kharkiv.ua/>), яка дозволяє постійно розвивати і вдосконалювати контент.

Для користувачів відкрито дистанційну (онлайн) реєстрацію (<http://opac.btu.kharkiv.ua/site/signup>), що надає можливість здобувачам освіти, науковцям та іншим зацікавленим особам стати користувачами бібліотеки без офлайн-відвідування бібліотеки. Після заповнення відповідної форми користувач отримує електронний читацький квиток НБ на вказаний e-mail, і надалі використовує його для авторизації. В Електронному кабінеті користувача відтепер можна створювати підписки на нові надходження літератури та «підписатися на запит» за певною тематикою, створювати власні книжкові полиці – персональні підбірки книг, статей, журналів чи будь яких інших записів на документи з ЕК. Кожен запис в ресурсі OPAC ДБТУ оснащено додатковою інформацією із зазначенням загальних відомостей, кількості примірників, використання в навчальному процесі та наявність повнотекстового файлу, який авторизовані користувачі мають можливість завантажувати на свої носії інформації. Встановлено також функцію автоматичної розсилки листів користувачам, а користувачі, в свою чергу, можуть також звернутись до відповідальної особи, використавши режим зворотного зв'язку. Це значно розширює спектр можливостей, які можна використовувати віддалено – через інтернет або за допомогою мобільного телефону.

Варто відзначити, що систему інформаційного сервісу в університеті доповнюють створені на сайті НБ розділи – послуги дослідникам, студентам, гіперпосилання до ресурсів наукових пошукових систем, галузевих інформаційних ресурсів, як України так і світу, ресурсів НРАТ, відкритих освітніх ресурсів (Open Educational Resources, OER) тощо, які допомагають створити гнучке інформаційне середовище для підтримки освітньої та наукової діяльності.

Маючи потужні електронні ресурси, бібліотека надає читачам зручний, ефективний та цілодобовий сервіс через сайт бібліотеки, який є основним вузлом зв'язку у мережі Інтернет, навігатором по інформаційним ресурсам. Через IP-адресу у мережі університету користувачі можуть отримувати доступ до БД Scopus, Web of Science, або через роумінговий доступ на

безоплатній основі, що додатково запропонований корпораціями Elsevier та Clarivate Analytics для українських науковців в умовах війни.

НБ здійснює інформаційне обслуговування користувачів в рамках Територіального об'єднання сільськогосподарських бібліотек м. Харкова і Харківської області через МБА, ЕДД та електронною поштою.

Нині НБ надає у доступ широкий спектр інформаційних продуктів та послуг як традиційних, так і інноваційного спрямування в зручному режимі, але для повноцінного функціонування системи інформаційного сервісу необхідне запровадження комплексної системи інформаційно-бібліотечного обслуговування на державному, регіональному рівні, що потребує подальшого наукового обґрунтування.

Джерела та література

1. Ніколаєнко, Н. М. Інноваційні технології управління бібліотекою як соціокомунікаційною установою [Рукопис]: дис. ... д-ра філос. за спеціальністю: 029 інформаційна, бібліотечна та архівна справа. Харківська державна академія культури. Харків, 2016. 238 с.

2. Янь Пен. Наукові бібліотеки закладів вищої освіти КНР: розвиток у цифровому суспільстві [Рукопис]: дис. ... д-ра філос. за спеціальністю: 029 інформаційна, бібліотечна та архівна справа. Харківська державна академія культури. Харків, 2022. 241 с

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ВИСТАВОК ЯК ІНСТРУМЕНТУ ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОТЕЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ

Олейніченко Н.О.

Уманський національний університет садівництва (м. Умань)

Активне впровадження цифрових технологій в українських бібліотеках вимагає переходу до інноваційних методів маркетингової комунікації. Інтерактивні книжкові виставки, як різновид віртуальних, стають одним із найпопулярніших способів демонстрації бібліотечного фонду в онлайн-просторі.

Інтерактивна виставка має істотні переваги порівняно з традиційною: можливість ознайомитись із матеріалами виставки без відвідування приміщення бібліотеки, необмежений час функціонування та демонстрації, доступність перегляду великою кількістю користувачів у будь-який час доби, можливість додавати звук, відео, посилення на інші інтернет-ресурси.

Інтерактивна виставка більш цікавою стане за допомогою цитати з презентованих книг, проблемного питання, на яке відповідають експоновані видання, посилань на інтернет-ресурси, що розкривають тематику виставки, оригінального оформлення, трейлерів, фрагментів з екранізації твору, відеоряду, завдань, які потрібно виконати користувачеві при перегляді виставки тощо.